

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

Europske vrijednosti - nastavni plan

Autori: Kreisau-Initiative e. V. tim

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Sufinancira
Europska unija

Ovaj projekt sufinanciran je sredstvima Europske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova isključiva su odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Europske komisije ili provedbenih organizacija. Europska komisija nije odgovorna za bilo kakve posljedice koje proizlaze iz ponovne uporabe ove publikacije.

Europske vrijednosti - set kartica

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolariziranu i snažnu (otpornu) Europu') pokrenuta je s ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju te dijalog usmjeren na mlade i njihov aktivizam u području suvremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje te kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje ojačati aktivno građanstvo i europske vrijednosti te promovirati i osnažiti glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posjetite mrežnu stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- Europske vrijednosti: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokracija, ravnopravnost, ljudska prava, vladavina prava te mir i sigurnost.
- Događaji, istaknute osobe, institucije, povijest, kultura i problemi/prijetnje.

Kontekst

Tema europskih vrijednosti često se spominje, ali slabo razumije. Ovaj set kartica usmjeren je na podučavanje o europskim vrijednostima kroz povijest do danas, pružajući primjere kako te vrijednosti izgledaju u praksi te kako zaštita i osiguranje tih vrijednosti predstavljaju svakodnevni izazov. Kartice se mogu koristiti na satovima povijesti ili građanskog obrazovanja, ali i u drugim neformalnim obrazovnim okruženjima. Preporučuje se nastavnicima da kartice nadopune lokalnim primjerima.

Ciljevi

- produbiti razumijevanje europskih vrijednosti;
- naučiti više o Europskoj uniji, njezinoj povijesti i institucijama;
- povećati sposobnost učenika za uspoređivanje pojmova kroz razdoblja.

Ishodi učenja

Na kraju sata učenici će moći:

- imenovati i objasniti pojedine europske vrijednosti;
- razumjeti, promišljati i bolje se povezati s konceptom europskih vrijednosti;
- navesti konkretne akcije koje se mogu poduzeti u cilju očuvanja, zaštite i promicanja različitih europskih vrijednosti u praksi.

Materijal i oprema

Europske vrijednosti - set kartica
laptop; projektor; zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart blok s papirima i markeri za skupinski rad
tableti ili pametni telefoni za daljnje istraživanje

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski sat)

Prva mogućnost - Grupno čitanje i rasprava¹

Priprema (2 minute):

Raširite kartice na koje se želite usredotočiti tijekom lekcije na hrpu na stolu. Nakon toga, kartice s kategorijama zalijepite na zid učionice ili ploču.

Uzimanje kartica (3 minute):

Svaki učenik/sudionik odabire jednu karticu s hrpe i to na temelju onoga što mu je vizualno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebali čitati natpis na poledini prilikom odabira kartice.

Prvi kontakt s karticama (5 minuta):

Recite učenicima/sudionicima da se upoznaju s karticom koju su odabrali, pročitaju natpis na naslovnici i pitaju nastavnika ako im je nešto nejasno.

Formiranje skupina (10 minuta):

Podijelite razred u nekoliko skupina, ovisno o kategorijama koje ćete imati u raspravi (nastavnik unaprijed odlučuje o relevantnim ili primjenjivim kategorijama - savjetujemo korištenje svih kategorija kako biste imali bolji pregled svih Europskih vrijednosti). Svi učenici trebaju se okupiti s ostalim učenicima koji imaju istu kategoriju:

- Prva mogućnost: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokracija, jednakost, ljudska prava, vladavina prava te mir i sigurnost.
- Druga mogućnost: događaji, istaknute osobe, institucije, povijest, kultura i prijetnje/problemi.

Usporedba kartica (10 minuta):

Nakon formiranja skupina, učenici uspoređuju svoje kartice kroz raspravu (Koje sve fotografije/prikaze imamo u skupini? Ima li među njima sličnosti? Po čemu se razlikuju? Kakvo raspoloženje ili poruku prenose? Što nas uče o ovoj temi/povijesnom razdoblju? itd.).

¹ Inspirirano nastavnim planom JustNow - Skup alata i vještina za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Uporaba lente vremena u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

Predstavljanje odabrane kartice (10 minuta):

Nakon rasprave, nastavnik poziva učenike da predstave svoje odabrane kartice i zalijepe ih na lentu vremena (na zidu/ploči) kronološkim redom. Pitanja koja nastavnik može postaviti:

- Zašto ste odabrali baš ovu karticu?
- Što ona predstavlja?

Rezimiranje i usustavljivanje naučenog (5 minuta):

Nastavnik sažima kategorije (prva i druga mogućnost) i pojašnjava svrhu ove lekcije. Pitanja koja pritom može postaviti:

- Jeste li naučili nešto novo?
- Što vam je bilo najzanimljivije tijekom izvođenja aktivnosti?
- Koliko ste sad povezani s europskim vrijednostima?

Druga mogućnost - Izrada plakata ²

Priprema (2 minute):

Raširite kartice na koje se želite usredotočiti tijekom lekcije na hrpu na stolu.

Uzimanje kartica (3 minute):

Svaki učenik/sudionik odabire jednu karticu s hrpe i to na temelju onoga što mu je vizualno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebali čitati natpis na poledini prilikom odabira svoje kartice.

Prvi kontakt s karticama (5 minuta):

Recite učenicima/sudionicima da se upoznaju s karticom koju su odabrali, pročitaju natpis na naslovnici i pitaju nastavnika ako im je nešto nejasno.

Formiranje skupina (10 minuta):

Podijelite razred u nekoliko skupina, ovisno o kategorijama koje ćete imati u raspravi (nastavnik unaprijed odlučuje o relevantnim ili primjenjivim kategorijama - savjetujemo korištenje svih kategorija kako biste imali bolji pregled svih Europskih vrijednosti). Svi učenici trebaju se okupiti s ostalim učenicima koji imaju istu kategoriju:

- Prva mogućnost: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokracija, jednakost, ljudska prava, vladavina prava te mir i sigurnost.
- Druga mogućnost: događaji, istaknute osobe, institucije, povijest, kultura i prijetnje/problemi.

Usporedba kartica (5 minuta):

Učenici u skupinama uspoređuju svoje fotografije/prikaze: „Odabrao sam ovu sliku jer....” Nakon toga, zamolite učenike da rasprave koja slika u njihovoj skupini otkriva najjaču ili najvažniju poruku.

² Inspirirano nastavnim planom JustNow - Skup alata i vještina za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Uporaba lente vremena u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

Izrada postera (10 minuta):

Nakon što odaberu jednu karticu (ili, ako mogu objasniti međusobnu povezanost, više kartica) – skupine izrađuju plakat. Učenici mogu, na primjer, zalijepiti karticu na flipchart papir pa crtati ili pisati oko nje. Cilj je izraditi plakat koji može ispravno prenijeti poruku i povijest prikazanu na fotografiji/prikazu.

Predstavljanje skupina (10 minuta):

Nakon što su sve skupine izradile svoje plakate, vrijeme je da ih predstave ostatku razreda. Sve skupine moraju prezentirati svoje plakate, a idealno bi bilo kada bi svaki član skupine nešto rekao. Nakon svake prezentacije nastavnik potiče ostale učenike na komentiranje i postavljanje pitanja te, po potrebi, moderira raspravu.

Rezimiranje i usustavljivanje naučenog (5 minuta):

Na kraju sata nastavnik promišlja o ključnim fotografijama/karticama koje su učenici odabrali za ovu aktivnost te o prednostima vrijednosne komponente svake kartice, završavajući lekciju tako da učenicima ostavi materijala za daljnje promišljanje.

Treća mogućnost - Osobna refleksija³

Ova aktivnost korisna je za poticanje učenika na razmišljanje o važnosti ili relevantnosti teme koja se proučava za njihove osobne živote i njihov odnos prema vrijednostima.

Priprema (2 minute):

Raširite kartice na jednom stolu, a različite stare novine na drugom stolu u učionici. Svakom učeniku dajte jedan A3 prazan papir koji će biti njihov radni papir za razred.

Uzimanje kartica (3 minute):

Svaki učenik/sudionik odabire jednu karticu s hrpe i to na temelju onoga što mu je vizualno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebali čitati natpis na poledini prilikom odabira svoje kartice.

Prvi kontakt s karticama (5 minuta):

Recite učenicima/sudionicima da se upoznaju s karticom koju su odabrali, pročitaju natpis na naslovnici i pitaju nastavnika ako im je nešto nejasno.

Izrada (20 minuta):

Nakon toga, učenici svoju karticu postavljaju na sredinu svog A3 papira (pomoću dvostruke ljepljive trake) i istražuju na koji je način ova kartica/njezina poruka relevantna ili povezana s njihovim svakodnevnim životom. Ovo je individualna aktivnost (svaki učenik samostalno radi na svom plakatu). Pritom mogu razmisliti o pitanjima poput:

³Inspirirano nastavnim planom JustNow - Skup alata i vještina za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Uporaba lente vremena u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

- Prisjetite se vremena kada ste prvi put čuli za ovu vrijednost (što god je prikazano na slici);
- Kako se osjećate dok gledate tu karticu? Zašto ste baš nju odabrali?
- Koliko je to o čemu govori kartica važno za naše današnje živote u Europi? Je li to na bilo koji način relevantno za vaš život?
- Što biste promijenili u Europi (nadahnuti ovom karticom)?

Učenici se također pozivaju da iskoriste izložene novinske članke (slike, naslove), izrežu ih i uključe u svoje kolaže/plakate.

Šetnja galerijom vrijednosti (15 minuta)

Kada su svi plakati napravljeni, učenici ih postavljaju (izlažu) na zid učionice. Preostalih 15 minuta sata učenici provode u tihoj 'šetnji galerijom', istražujući i proučavajući kreacije drugih.

Izvori

- DARE - Europske vrijednosti - set kartica: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu

Prilagodba aktivnosti za nastavu na daljinu

Sve tri navedene mogućnosti mogu se lako prilagoditi online okruženju. Skupine se mogu podijeliti u sobe za pojedinačne sastanke, dok se prezentacije mogu izvoditi pomoću opcije zajedničkog zaslona, koju danas imaju svi pružatelji internetskih sastanaka.

Za prijenos sadržaja kartica u mrežni format možete koristiti bilo koji od sljedećih alata za kreiranje online lente vremena (od kojih su mnogi besplatni za korištenje u obrazovnim okruženjima):

- Sutori: www.sutori.com
- Tiki Toki: www.tiki-toki.com
- Timeline by KnightLab: <https://timeline.knightlab.com/>
- Timetoast: www.timetoast.com
- Timepath: <https://timepath.co/education>
- Timegraphics: <https://time.graphics/>
- Free Timeline: <http://free-timeline.com/>

Prednost takvih digitalnih kreacija je ta što mogu podržati dodatne formate za pružanje informacija osim teksta i slika – mogu imati multimediju, hiperveze, karte.

Vrednovanje

Vrednovanje usvojenosti sadržaja ovog nastavnog sata može se temeljiti na evaluaciji razine angažiranosti učenika, kao i njihove sposobnosti da obrazlože relevantnost i vezu između određene europske vrijednosti u teoriji i načina na koji se ona 'preslikava' u praksu. Sposobnost da prihvate filozofske pojmove vrijednosti, slobode ili prava i istraže trzavice, ograničenja i dileme s kojima se oni suočavaju u svakodnevnom životu ključ je vještine kritičkog razmišljanja koju treba procjenjivati kod učenika tijekom ove lekcije.

Prva ideja za domaću zadaću

- Učenici mogu samostalno ili u skupinama izraditi vlastite kartice, koje će potom prezentirati na satu. Nove kartice na temelju vrijednosti ili kategorija zadaje nastavnik. Alternativno, učenik sam bira temu koja je vezana uz europske vrijednosti. U izradi novog seta kartica potrebno je koristiti različite izvore – potaknite učenike na korištenje interneta, knjižnice, enciklopedija, novina, na intervjuiranje roditelja ili baki i djedova, drugih nastavnika. Učenike koje zanimaju alati za digitalni ili grafički dizajn treba potaknuti na izradu vlastitih digitalnih ili (info)grafičkih setova – učeničke kreacije ove vrste kasnije se mogu prikazati na zidu učionice ili na školskoj web stranici.
- Sličan zadatak za domaću zadaću bio bi dodijeliti svakom učeniku jednu karticu za daljnje istraživanje kod kuće. Učenici trebaju prikupiti dodatne informacije i napisati kratke istraživačke eseje, koje će zatim predstaviti razredu na sljedećem satu.

Druga ideja za domaću zadaću

- Učenici mogu kreirati/nacrtati vlastitu lentu vremena europskih vrijednosti, razmišljajući o tome koji su im događaji, istaknute osobe, institucije, povijest, kultura i problemi/prijetnje bili važni do sada, a zatim ih prilagoditi i vrednovati prema aspektima ljudskog dostojanstva, sloboda, demokracije, jednakosti, ljudskih prava, vladavine prava te mira i sigurnosti.
- Nakon toga, učenici mogu jedni drugima prezentirati svoje uratke.
- 'Osobni/personalizirani set kartica europskih vrijednosti' može biti zadatak povodom, na primjer, Dana Europe (9. svibnja), kao dio projektnog dana.